

Teaduste akadeemia küberturvalisuse komisjoni koosoleku protokoll 26. novembril 2024. aastal

Tartu Ülikooli raamatukogus ja Zoomi keskkonnas

Algus kell 10.30

Lõpp kell 15.00

Juhatas akadeemik Dan Bogdanov

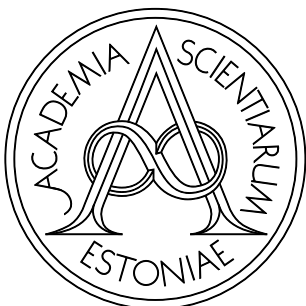
Osalesid: akadeemik Anu Realo, Kati Ambo-Vaher, Arne Koitmäe, Alo Einla, Kristjan Krips, Ivo Kubjas, Priit Parmakson, Guido Pääsuke, Teet Raidma, Tanel Tammet, Ahto Truu, Jan Villemson, Priit Vinkel, külalisena Liisa Past

Protokollis: Ülle Sirk

1. Mis tehtud, mis teoksil? Valimiste tehnoloogia ja õiguse alaste uudiste jagamine

Arutus osalesid kõik istungil osalejad

- a) Järgmised valimised on 2025 a. sügisel toimuvad kohaliku omavalitsuse valimised.
- b) Võeti teadmiseks, et VVK-l on uus juht. Praegu jätkub koostöö VVK ja TA komisjoni vahel endisel viisil.
- c) RVT on koondanud teavet nutiseadmega internetivalimiste kohta ning on arutanud seda RIA ja VVK-ga. Arutletakse, kas tänane tehniline lahendus sobib kokku sellel aastal tehtud seadusandluse muudatustega. Kaalutakse ka korralduslikke küsimusi. Pole veel selget otsust ei nutiseadmetega valimise poolt ega vastu.
- d) Järgnenud arutelu käigus arutasid komisjoni liikmed vabas vormis mobiilseadmetega internetivalimiste riske ja nende leevendamise meetmeid. Aluseks võeti TA komisjonis 2023-2024 koostatud riskianalüüsi leiud, kuid teadvustati, et vahepeal on toimunud tihe arendustöö ning mitmetele riskidele ka on leevendusmeetmed leitud.
- e) Akadeemik Anu Realo rõhutas, et kiirustada ei ole tarvis, oleme niigi pioneerid, e-valimiste teema on nn kiiluteema, kus on selge veelahe erinevate ühiskonnarühmade vahel.
- f) Akadeemik Bogdanov meenutab, et TA küberturvalisuse komisjoni avaldatud riskianalüüsis oli nutiseadme valijarakenduse tervikluse kontrolli ning auditi küsimused keskmiste riskide seas ning kõige kõrgemate hinnetega.
- g) Edasise arutelu käigus jõuti äratundmisele, et Eesti riigiäpi edukas lansseerimine ja kasutus tõstab usaldust riigi võime vastu nutiseadmete kaudu e-riigi teenuseid pakkuda ja anda.
- h) RIA kinnitas, et VVK otsused on RIA töö jaoks olulised ning suunavad tööd. RIA on kontaktis ka nutiseadmete rakendusepoodide pakkujatega, et leida parim võimalik lahendus.

- i) Teet Raidma teatas, et VVK võtaks oma kaalutlustesse ka TA küberturvalisuse komisjoni hinnangud, kuid aega selleks võib väheks jääda.

Informatsioon võeti teadmiseks.

2. Tagasivaade turvaanalüüsi avaldamisele, tutvustamise kampaaniale ja konverentsile

Arutelus osalesid kõik istungil osalejad.

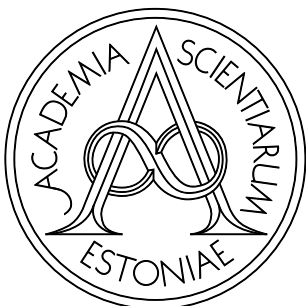
- a) Akadeemik Dan Bogdanov tõstas küsimuse, kuidas minna edasi pärast konverentsi ja tulemite avaldamist. Meie koosolekud on pikad ja lisaks on muljetavaldav kodutööde maht, kas siin saaks midagi muuta?
- b) Vaadates tagasi 2024. aasta oktoobrikuule, tunnistas akadeemik Bogdanov, et see oli väga pingeline kuu. Palju oli kirjutamist ja esinemist. Hästi läks see, et sõnumeid õnnetus esitada mitmel pool. Küll aga oleks võinud rohkemad komisjoni liikmed sõna saada ja võtta.
- c) Kuu lõppes konverentsiga 26.10, mis õnnestus hästi. Kas sellel oli mõju—see selgub hiljem.
- d) Ivo Kubjas tunnustas komisjoni tulemite levitamise kampaania ulatust, kuid nentis, et see oli lühiajaline. Komisjon võiks arutelusid pidada vähem intensiivselt aga ühtlasemalt. See arvamus sai mitme komisjoni liikme toetuse.
- e) Jan Villemson toonitas, et kommunikatsioon peab olema kahesuunaline tegevus ja riigi esindajad saaksid paremat tööd teha kaasamisega. Ka siin oli komisjoni liikmetel konsensus.
- f) RIA juhtkond andis positiivse tagasiside riskianalüüsi üldisele metoodikale.
- g) Akadeemik Bogdanov esitas veel ühe järelduse konverentsist ja kampaaniast – riigil on vaja laiapõhjalisemat krüptograafia küsimusi lahendavat koostöövormi kui TA küberturvalisuse komisjon. Komisjon ei saa riigi eest otsuseid teha, kuid vaja on ka seda. Priit Vinkel jätkas arutelu ning leidis samuti, et vaja on koostöövormi, kus kogukondade esindajad saaksid läbi rääkida ja arutada omi probleeme.
- h) Priit Vinkel märkis ära, et 2025. aastal möödub internetivalimiste kasutuselevõttust 20 aastat. Priit pakkus välja, et internetivalimiste teemat saaks käsitleda ka e-riigi akadeemia korraldataval konverentsil.

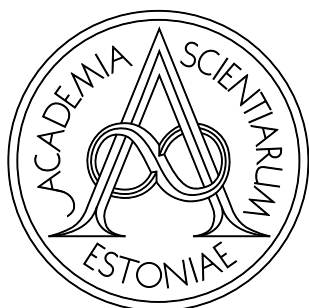
Informatsioon võeti teadmiseks.

3. Milliste riskide hindamisele peaks komisjon 2024-2025 hooajal keskenduma?

Akadeemik Bogdanov esitles e-postiloendis kogutud loetelu, kõik komisjoni liikmed osalesid arutelus.

- a) Kokku koguti 16 riski, millega 2025. aastal tegeleda.
- b) Lähtuvalt sellest, et nutiseadmetega valimine on endiselt aktuaalne, leiti, et detsembri istungil keskendutakse mobiilseadmetega internetivalimiste riskidele.

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA

Otsustati, et TA küberturvalisuse komisjon alustab tööd mobiilseadmete abil internetivalimiste riskide analüüsiga ning jätkub teistega. Akadeemik Bogdanov jaotab istungil järel postiloendi kaudu koduülesanded.

Järgmise koosoleku aeg

Järgmine koosolek toimub 18. detsembril 2024 Tartu Ülikooli raamatukogus